

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 25 (2004) 1996 m. liepos mėn. 2 d.

Eina 41-mus metus.

Melbourne

Bažnyčia, kurios geriausias įvaizdis yra Švč. Marija

Ir pasirodė danguje didingas ženklas: moteris, apsisiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas. Ji buvo nėščia ir dejavo, kentėdama sąrėmius bei gimdymo sopulius.

Skaitydama šiuos žodžius apie pasaulio pabaigoje pasirodanti vizija, krikščioniškoji tradicija visuomet mąstydamas apie Mariją, Jėzaus Motiną.

Iš tikrųjų šis tekstas labiau būtų skirtas nusakyti Bažnyčią - Dievo Tautą, kaip ir Kristus, persekiojamą, kenčiančią skausmus ir stebuklingai saugomą iš dangaus. Tačiau

negalima išleisti iš akių ir motiniškojo aspekto. Bažnyčioje visuomet yra ir Marija, visos žmonijos Motina. Ši jos motiniška globa įgalina ir visą Bažnyčią vadinti Motinos Bažnyčios vardu. Bažnyčia irgi, kaip ir Marija, neša pasauliui Išganytoją. Ši pasiuntinybė tapo įmanoma žemiškosios Marijos motinystės dėka. Tai ji pradėjo ir pagimdė pasauliui Dievą iš Dievo, šviesą iš šviesos, kaip sakoma tikėjimo išpažinime.

Bažnyčia supranta savo paslaptį: egzistuoja istorijoje, ji peržengia istorijos rėmus, nes jos dėka žemėje

įsišaknija ir auga Dievo karalystė. Ši paslaptis tobuliausiai išreiškiama Marijos asmenyje, nes ji nuo pat pradžių save paaukojo Dievo karalystės veikimui.

Marija, tavyje mes įzelgiame ne vien tik Kristaus nuopelnais atpirktosios žmonijos paveikslą, bet taip pat ir žmogiškumą, tikėjimo dėka keliaujantį per pasaulį. Tai Bažnyčia, kurios geriausias įvaizdis esi Tu. todėl mes ir šaukiames Tave, kad, nugalėjusi pasaulio pavojus, Bažnyčia mus visus vestų į garbę.

Lietuvių Radijo Tarnyba
Vatikane

TIKĖJIMAS IR MISIJA

Vatikane buvo paskelbtas popiežiaus Jono Pauliaus II kreipimasis pasaulinės misijų dienos, kuri vyks šių metų spalio 20 dieną, proga.

„Per krikštą visi krikščionys yra įjungiami į Bažnyčią ir pašaukiami tapti liudytojais bei misionieriais - rašo Jonas Paulius II. Tas pašaukimas yra pareiga ir privilegija, nes esame kviečiami bendradarbiauti su Dievu žmonijos ir kiekvieno žmogaus išganyje. Tikėjimas ragina mus būti misionieriais. Jei to nedarome, vadinasi mūsų tikėjimas dar yra nebrandus.“

Popiežius ragina kiekvieną krikščionį stotis Dievo akivaizdon, įsiklausyti į Jo balsą ir į mūsų laikų apaštalavimo poreikius. Kreipimesi Pasaulinės misijų dienos proga Jonas Paulius II prisimena 1991 metais paskelbtą encikliką „Redemptoris missio“, pabrėždamas, kad „Tikėjimas ir misija žengia kartu. Kuo tvirtesnis tikėjimas, tuo didesnis poreikis jį dalintis, jį liudyti ir perduoti. Bažnyčios istorijoje misijinės veiklos susilpnėjimas visada liudijo tikėjimo krizę. Todėl, - rašo Šventasis Tėvas, - negalime būti tikrais krikščionimis, nebūdami šviesaus ir nuoseklaus tikėjimo, veiklaus ir kantraus gailestingumo, vilties ir Jėzaus skleidžiamos gyvybės liudytojais.“

Pasaulinė misijų diena turi prasmę, - rašo Jonas Paulius II, - pasaulinė misijų diena yra prasminga, jei parapijas ir šeimas paskatina melstis, jei pažadina misijinį pašaukimą.

Tikras krikščioniškas liudijimas yra neatskiriama susietas su kryžiumi, net su persekiojimais. Kryžius reiškia nuoseklų sekimą Kristumi kantriai ir uoliai dirbant, einant prieš kultūros diktuojamą srovę, renkantis tai, kas atitinka Dievo įsakymus nežiūrinti nesupratimo, nepopuliarumo, izoliacijos, neteisybės, laisvės. Žmogaus teisių pažeidinėjimo kritika krikščionį dažnai atveda prie kryžiaus papėdės. Sekimas Kristumi ragina mus būti ten, kur Bažnyčios buvimas yra varžomas, persekiojimas, traukdomas.

Kasmet, - rašo Popiežius - išskyla nauji kankiniai, pralieję ant kraują vardan ištikimybės Kristui. Bažnyčia lenkia galvą prieš jų auką ir su meile bei malda telkiasi apie smurtą kenčiančius tikinčius, ragindama juos nebijoti.“

Jonas Paulius II taip pat ragina kiekvieną tikintįjį sąžinėje apsvarstyti savo pareigą tiems, kurie misijose kenčia medžiaginį ir dvasinį nepriteklį. LRTV

Valstybės Dienos proga

Lietuva - didžiausia Europos valstybė

Ne visoms aisčių kiltims pavyko susijungti į valstybę. Prūsų kiltis 1230-1283 nukariavo Kryžiuočių ordinas. Latvių kiltis susilaukė panašaus likimo. juos 1202-1290 nukariavo jų krašte įsikūręs Kalavijuočių ordinas. Laimingiausias buvo lietuvių kiltis, kurioms pavyko susijungti į valstybę. Pagal tradiciją sakoma, kad lietuvių kilčių kunigaikštijos sujungė į vieną valstybę Mindaugas, kuris 1219 sutarties su Volinija aprašyme figūruoja kaip vienas iš penkių vyriausių kunigaikščių. Tačiau yra istorikų, kurie mano, kad Mindaugas paveldėjo jau savo tėvo sujungtą valstybę (1236).

Mindaugas

Nelengvas buvo Mindaugo viešpatavimas. Kunigaikščiai nenorėjo jam paklusti. Dalis kunigaikščių pabėgo į Voliniją ir sudarė koaliciją kovoti prieš Mindaugą. Į tą koaliciją pritraukė kalavijuočius, žemaičius ir jotvingius. Ši koalicija pradėjo karą prieš Mindaugą, kuris atsilaukė stiprioje Vorutos pilyje.

Mindaugas apsigynė, bet dar neišsigelbėjo iš gresiančio pavojaus, nes priešų koalicija ilgai neiširo. Nerasdamas kitos išeities, Mindaugas sumanė išardyti ją diplomatinėmis priemonėmis. Jis suplanavo patraukti į savo pusę pavojingiausią koalicijos narį - Ordiną. Kadangi Ordinas tesutiko

taikintis tik tuomet, kai Mindaugas apsikrikštys, tai jis 1251 ir apsikrikštijo.

Po krikšto Mindaugas kartu su Ordino magistru tuojau pasiuntė į Romą pasiuntinius pareikšti popiežiui ištikimybę ir paprašyti globos. Kartu buvo prašoma suteikti Mindaugui karališkąjį vainiką. Popiežius su džiaugsmu priėmė delegaciją. Sutiko Mindaugą vainikuoti. Tai įvyko 1253 m.

Mindaugas žuvo, bet valstybė nebesuro

Kova dėl vyriausios valdžios vyko ir toliau. Toje kovoje Mindaugas buvo nužudytas 1263 m. Tai padarė Žemaičių kunigaikštis Treniota ir Nalšenų kunigaikštis Daumantas. Kartu nužudė ir jo du sūnus. Trečias išliko gyvas, nes jis buvo vienuolyne.

Mindaugo laikų Lietuvos valstybė apėmė apie 200,000 km². Truputį daugiau kaip pusė (105,000) buvo lietuvių apgyventa. Etnografinės Lietuvos gyventojų

viename km² galėjo siekti iki 3 gyventojų.

Vyskupas Juozas Preikšas: žodžių liudytojai

Gegužės 17 d. Panevėžio rajono savivaldybės salėje vyko mokytojų, katechetų ir moksleivių konferencija, kurioje dalyvavo sveičias iš JAV kun. Tomas Forrestas. Šia proga Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas aukojo

šv. Mišias.

Per pamokslą vyskupas kalbėjo apie šių dienų krikščionių pašaukimą ir atsakomybę. Jis priminė Kristaus posakį, kad krikščionys yra žemės druska. Pasak ganytojo, šią pareigą „puikiai suprato pirmųjų amžių krikščionys“, kurie „savo pavyzdingu gyvenimu,

meile artimui ir net priešams, kantrumu persekiojimuose patraukė pagonis“. „Ir mūsų laikai šaukia visus krikščionis eiti panašiu keliu, nes dabar žodžių per maža, kad būtume Kristaus liudytojai. Šiandien žodis labai atpigęs ir žmonės nelinkę juo tikėti. Juk kiek prikaltėta apie būsimąjį rojų žemėje, o kur jis? Kiek prikaltėta apie laisvę, lygybę, taiką. Tuo tarpu kiek daug vergaujančių ir išnaudojamų, kokia nelygybė viešpatuoja, kiek karštų karo židinių žemėje“, - kalbėjo vyskupas. Taip yra todėl, kad „gražius žodžius ir pažadus nelydi darbai“. „Jei norime, kad Kristaus šviesa apšviestų „mirties šešėliuose esančius“, jei norime, kad Evangelijos grudas bujotų žmonių širdyse, privalome tikėjimo grožį parodyti savo darbais“, - sakė vyskupas. Neturime teisės būti vien miegančiais panaktiniais. „Bažn.Liet“

Katalikų Bažnyčia Lietuvoje - Dabartis ir Ateities Perspektyvos

ruošiantis 2000 m. krikščionybės jubiliejui

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

Nelengva objektyviai įvertinti dabartinę Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtį, nes galima pakliūti į perdėto optimizmo ar pesimizmo spąstus. Bažnyčia šiandien laiko egzaminą, apie kurio rezultatus dar per anksti kalbėti. Pasikeitė santvarka, atgauta nepriklausomybė, tačiau atėjo nauji sunkumai, nemažesni už ankstesnius. Visose bažnytinio gyvenimo srityse yra daug neišspręstų klausimų. Man teikia vilties tas faktas, kad Lietuvos Vyskupų Konferencija rimtai ėmėsi darbo išanalizuoti dabartinę padėtį ir artimiausiu laiku sukurti sielovados planą, kuris turėtų paliesti visas Bažnyčios gyvenimo sritis. Šiame pranešime aš glaustai paliesiu tik kai kuriuos aktualius gyvenimo klausimus.

Katekezė

Praktikuojančių Lietuvos katalikų didžioji dalis stokoja gilesnio tikėjimo pažinimo, o jų elgseną daugiausia nulemia tradicijos. Jaunimą domina biznis, diskotekos, sportas ir labai dažnai jis tampa masinės kultūros auka. Bažnyčia daugiausia dėmesio skiria bendrojo lavinimo mokyklas lankančiam jaunimui. Siuo metu tikybos mokosi 361 000, o etikos kurso klauso - 147 000 mokinių. Dar trūksta kvalifikuotų katechetų, tačiau per penkerius metus tikybos dėstyme esame pasiekę gana gerų rezultatų. Lietuvoje kunigai yra labai apleidę suaugusiųjų katechezę; neišnaudojamos visos galimybės katekizuoti tiek jaunus, tiek suaugusius žmones.

Artimiausioje ateityje reikės pakeisti nusistovėjusią nuostatą, kad galima teikti sakramentus, bet nesirūpinti rimta katekeze. Ypatinai svarbi tėvų katekezė ruošiant Krikštui, o jaunimo - ruošiant Sutvirtinimui ir Santuokos sakramentui. Gaila, kad lig šiolei kai kur sutvirtinimas teikiamas mažiems vaikams ir tuo būdu praleidžiama proga paauglių katekezei. Netoleruotina, kad jaunavedžiai tuokiami be rimto paruošimo tiek religiniams, tiek šeimos gyvenimui. Reikės pasirūpinti pačius tėvus įtraukti į savo vaikų katekizaciją, kad jie neliktų nuošalyje, kai jų vaikai ruošiasi sąmoningo religinio gyvenimo pradžiai. Noriu ypač pabrėžti klebonų atsakomybę už tikybos pamokas, už katechetus, jų kvalifikacijos ir dvasinio gyvenimo kėlimą. Būtina, kad VDU Teologijos fakultete būtų įsteigta pedagogikos kateora ir, kad

būsiamiems pedagogams būtų teikiama reikalinga dvasinė formacija. Visus religinius judėjimus ir organizacijas reikės vienokiu ar kitokiu būdu įtraukti į katekezės darbą. Tinkamų asmenų ir lėšų ieškojimą katekezei reikia laikyti prioritetiniu sielovados reikalu. Tai svarbiau už mūrinių bažnyčių statybą. Galiu pasidžiaugti, kad jau yra užbaigtas „Katalikų Bažnyčios Katekizmas“ ir šiais metais jį galės visi įsigyti. Bus gera proga jį studijuoti ir atnaujinti savo tikėjimo pagrindus.

Kunigų gyvenimo atnaujinimas

Lietuvos kunigijos atsinaujinimas yra pirmaeilis Bažnyčios uždavinys, nes jei neturėsime gerų vadų, tada Bažnyčios ateitis bus labai miglota. Visiems kunigams reikia studijuoti Vatikano II ir povatikaninius Bažnyčios dokumentus, ypač „Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovą“. Vyskupams reikia paruošti permanentinio kunigų formavimo programas ir nepalikti nė vieno sielovadoje dirbančio kunigo, kuris nekeltų savo intelektualinio ir dvasinio lygio. Lietuvos kunigai turi aiškiai įsisąmoninti, kad jie gyvena ne 1926 metais, kai buvo įkurta Lietuvos bažnytinė provincija, o ruošiasi sutikti 2000 metų krikščionybės jubiliejų.

Šeimų sielovada

Lietuviška šeima išgyvena krizę: neleistinomis priemonėmis, įskaitant ir abortus, reguliuojamas šeimos dydis. Nuolatos auga išsiskyrimų skaičius. Planuotos tėvystės federacijos tipo institucijos griaua krikščionišką santuokinio gyvenimo sampratą. Auga skaičius jaunų žmonių, kurie neturi supratimo apie pasiruošimą šeimai, apie ikivedybinį lytinį susilaikymą, - nevaldomas seksas yra pastatytas vertybių hierarchijos viršūnėje. Juodą darbą šioje srityje atlieka kai kurios masinės informacijos priemonės. Siuo metu nėra reikiamos jaunavedžių katekezės ir jų paruošimo šeimos gyvenimui. Pasidžiaugti galima besikuriančiais šeimos centrais, kurie atlieka didelį pozityvų darbą. Visomis išgalėmis reikia vyskupams ir kunigams rūpintis, kad kiekvienoje didesnėje parapijoje veiktų šeimos centras, kuris rūpintųsi įvairiais šeimos gyvenimo klausimais. Vyskupai turės pasirūpinti, kad jaunavedžiai šeimos gyvenimui būtų rimtai ruošiami per tam tikrą laiką, kuris

Sv. Pranciškaus Ksavero (Jėzuitų) bažnyčia Kaune
J. Staselio nuotr.

turėtų būti nustatytas visai Lietuvai.

Pasauliečiai

Pasauliečiai pastaruosiu laiku vis daugiau įjungiami į bendrą gyvenimą, tačiau daugiausia vyrauja prieškarinis modelis, kai klebonas rūpinosi visais reikalais: remontais, pastoracija, sakramentų teikimu ir net visuomenine veikla. Dabartiniu metu pasauliečiai dirba mokyklose, masmedijose ir Caritas sferoje, tačiau daugelis kunigų šiems pasauliečiams rodo mažą dėmesio. Parapijos tarybos daug kur yra tik formalios, beveik tolygios sovietmečio parapijų komitetams. Šventojo Tėvo raginimas rūpintis, kad pasauliečiai būtų įtraukti į aktyvų Bažnyčios gyvenimą yra radęs per mažai atgarsio. Tačiau reikia pasidžiaugti, kad daug kur pasauliečiai labai sėkmingai dirbaujami Viešpaties vynuogynė. Kunigams ir pasauliečiams reikia gerai išstudijuoti posinodinį dokumentą „Christifideles laici“. Reikia daug dėmesio rodyti pasauliečiams, dirbantiems Caritas sferoje, kad jie jaustų, kaip labai Bažnyčiai reikalingas jų darbas. Labai svarbu įtraukti pasauliečius į šeimų apaštalavimą. Reikia ugdyti pasauliečius, atsakingus už visuomenės gyvenimą; palaikyti tuos pasauliečius, kurie užsiangažuoja politinei ar socialinei veiklai. Neslopinti, bet palaikyti kiekvieną gerą pasauliečių iniciatyvą.

Jaunimo sielovada

Bažnyčia pastaruosiu metu jaunimui rodo daug dėmesio, tačiau mūsų akivaizdoje jaunimas tolsta nuo Bažnyčios. Turime tik nedaug sąmoningo krikščioniško jaunimo, susispietusio ateitininkijoje ir įvairiose maldos grupėse. Didžioji mūsų jaunimo dalis yra masinės kultūros įtakoje. Iki šiolei nuodugnai nesvarstyta, kaip padėti jaunimui, kad jis susiorientuotų šiandieniniame pasaulyje ir neatmestų Bažnyčios, tarsi pasenusios institucijos. Pasigendama Bažnyčios dialogo su jaunimu; nekonstruktyvi kritika tik atstumia jaunimą, kuris dažnai tampa sektų aukomis. Mokykla yra vieta, kur galime bendrauti su jaunimu, tik reikia rūpintis koku būdu kuo geriau panaudoti šią galimybę. Kunigams reikia mąstyti, kad parapijoje įsikurtų jaunimo centrai, aprūpinti knygomis, audio ir video aparatūra. Jaunimą reikia įtraukti į aktyvų parapijos gyvenimą

ir dalyvavimą liturgijoje. Kad tai nėra utopija puikiai liudija katalikiškos bendruomenės „Gyvieji akmenys“ veikla.

Dievui pašvęstas gyvenimas

Lietuvos vienuolijos sovietiniu metu labai daug pasitarnavo Bažnyčiai ir dabartiniu metu tikrai daug dirba, tačiau daugumai kongregacijų labai sunku atsikurti: trūksta sąlygų bendruomeniniam gyvenimui, ypač stinga tinkamų formuotojų, todėl kongregacijoms sunku priimti šiandienos iššūkius.

Visai neseniai sulaukėme labai svarbaus Bažnyčios dokumento „Vita consecrata“ apie Dievui pašvęsto gyvenimo atnaujinimą, todėl kuo greičiau jį reikia išsiversti, studijuoti ir jo dvasia atnaujinti kongregacijų gyvenimą. visos kongregacijos turi būti įjungtos į vyskupijų sielovados planą, todėl būtinos pastovios konferencijos vyskupijose dirbančioms kongregacijoms, kuriose būtų nagrinėjami aktualūs Dievui pasišventusiųjų gyvenimo ir veiklos klausimai. Reikia daugiau ryšio tarp kongregacijų, kad būtų galimybė vieniems iš kitų mokytis. Taip pat reikia didesnio bendravimo tarp kongregacijų ir vyskupų bei kunigų.

Liturgijos atnaujinimas

Liturgija - tai Bažnyčios širdis, tačiau liturginio gyvenimo reforma vyskta apgailėtinai lėtai. Nesurastas aiškus sprendimas, kas yra „tradicijos“, kurias reikia palikti, o ką reikia reformuoti. tik nedaugelyje parapijų tinkamai atnaujinta šv. Mišių liturgija, - altoriaus atsukimas dar nereiškia atnaujintos liturgijos. Kunigai liturgijoje užsiima saviveikla, nes pasigenda reikiamų direktyvų ir savalaikės informacijos. Senoji Bažnyčia iš tikrųjų katalikų karta pasitraukia mūsų akyse, o kalūnai ir ezekvijos jaunimui primena senienų muziejų. Atrodo, kad dauguma kunigų net nesupranta, kokia galinga yra liturgijos įtaka dvasiniam žmogaus gyvenimui. Šioje srityje Vyskupų konferencijos ir kunigų laukia daug darbo. Reikės paruošti pakankamai liturgijos specialistų, atnaujinti Liturginės komisijos darbą, nes negalima toleruoti dabartinės padėties, kai mūsų liturginis gyvenimas keliais dešimtmečiais atsilieka nuo visuotinės Bažnyčios daromų reformų.

(Bus daugiau)

TEVISKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Rusija: ramus perversmas

Prez. Jelcinas rinkimus laimėjo tik 3% persvara, toli gražu nepasiekęs 50%. Pagal Rusijos konstituciją, turi būti galutini rinkimai, kuriuose gavęs daugiau balsų bus prezidentas. 3% balsų lengvai gali pasvirti į kitą pusę ir Jelcinas pralaimėtų. Dėl to Rusijos prezidentas pasikvietė pagalbon gen.A.Lebed, gavusį beveik 15% balsų. Generolas sutiko padėti, bet su tam tikrom sąlygom, kurios dar neskelbiamos. Iš įvykių galima betgi spręsti, kad jis pareikalavo ir gavo Valstybės Saugumo Tarybos pirmininko vietą, teisę pertvarkyti kariuomenę, pašalinti artimus Jelcino patarėjus ir kariuomenės vadą P.Grachev. Lebed žinioje bus kova prieš nusikalstamumą ir jis turės teisę pasisakyti užsienio politikos klausimuose.

Vos po dviejų dienų po Lebed - Jelcino sąjungos; staiga buvo atleisti iš pareigų: 1) gen.Grachev, 2) Jelcino asmeninės sargybos viršininkas A.Korzakov, 3) Federalinio Saugumo viršininkas M.Barsukov, 4) pirmasis min.pirmininko pavaduotojas

Rašo dr Jonas Kunca

O.Soskovets.

Atleisti turi savo draugų kariuomenėje ir saugume. Ar jie mėgins atsikeršyti ar ne, dar nežinia. Visgi įtempimas Maskvoje yra nemažas.

Prez.Jelcinui teko brangiai užmokėti už galimybę būti išrinktu su gen.Lebed pagalba. Turėdamas savo žinioje kariuomenę, saugumą ir lemiamą žodį užsienio politikoje, gen.Lebed bus naujas Rusijos valdovas kad ir be prezidento titulo, aišku jei jam pasiseks perimti minėtą kontrolę. Jelcinui liktų dekoratyvinis prezidento titulas, kurį irgi galėtų prarasti, jei pamėgintų atsikratyti savo galingu sąjungininku.

Dėl to verta atkreipti dėmesį į gen.Lebed asmenybę. Jis yra vienas iš neskaitlingų generolų nesusitėpęs spekuliacija ir nusistatęs prieš Čečėnijos karą. Pagal gandus, gen.Lebed mano leisti čečėnams apsispręsti, ar jie nori ar nenori likti Rusijos sudėtyje. Ko gero šis klausimas būtų sprendžiamas prieš paskutinius prezidento rinkimus

liepos mėn. 3 d. Savo priešrinkiminėje kampanijoje jis skelbė, jog įėjęs valdžion jis atstatytų teisėtumą ir sunaikintų nusikalstamumą Rusijoje. Lebed yra už užstojimą rusų mažumų gyvenančių kitose respublikose. Tai jam pavyko padaryti Moldavijoje.

Visgi įgyvendinti programą dabartinėje Rusijoje bus labai sunku. Vėl, nusikaltėliai, pajutę tvirtą ranką, gali greit išmaiti užsienin ar likti šešėliuose pačioje Rusijoje.

Reikia pripažinti, kad prezidento rinkimai atnešė Rusijai tvirtą vadą, kad ir visai netikėtą. Jeigu jam seksis vykdyti savo programą, Rusija pamažu atsigaus. Ji gali mus pavyti ir pralenkti. Jei Lietuvoje tęsis dabartinė netvarka, tokia pasikeitusi Rusija galėtų nutarti mums „padėti“.

Iš Rusijos rinkimų turėtumėm pasimokyti. Ir Lietuvoje žmonės laukia teisingumo ir tvarkos. Ir pas mus galėtų iškilti nepartinis žmogus su nesutepta praeitim ir racionalia programa. Toks galėtų gauti

pakankamai balsų, kad atstovautų save parlamente o vėliau prezidento rinkimuose. Lebed neturėjo savo partijos ir galų gale ko gero pasuks Rusijos ratą į gerąją pusę. Teisėtumas, tvarka, disciplina ir patriotiškumas yra sveikos valstybės pagrindai. Kiek begudrautumėm, mes neapsieisime be šitų principų įgyvendinimo.

Rusijos santykiai su Vakarais bus žymiai griežtesni. Gen.Lebed irgi yra prieš NATO plėtimąsi į rytus. JTO Maskva nepataikaus JAV ir balsuos savystoviai, atseit, už tai, kas yra jai naudingiau.

Tiek vidaus, tiek užsienio politikos pasikeitimai bus įgyvendinti, jei Lebed galutinai įsitvirtins ir sugebės valstybingai spręsti šalies problemas. Visad lengviau paskelbti gražią programą. Kur kas sunkiau ją realizuoti. Iki šiol gen.Lebed veikė greitai ir gudriai. Ateitis parodys, ar jam taip pat seksis susidoroti su Rusijos milžiniškom problemom ekonomijoje ir teisės saugoje.

Ne tik atleisti generolai, bet ir nelegaliai praturtėję milijonieriai bei mafija mėgins priešintis Lebed reformom. Ko gero jam gali atsitikti kaip caro laikų reformatoriui Stolypinui.

Išėivija ir artėjantys rinkimai

Tema yra labai plati, tad, rikiuojant mintis, tiktų pasirinkti tam tikrą išėivies tašką. Mano išėivies taškai būtų šie:

pirma, ar išėivija gali tikėtis rinkimuose įtakingiau pasireikšti: balsais, pinigais bei kandidatais;

antra, dvasiškai ir intelektualiai turime būti pasiruošę sutikti rinkimų rezultatus: 1992 metais po Seimo rinkimų išėivija pasijuto lyg žado netekus.

Išėivijos įtaka artėjantiuose rinkimuose negali būti reikšminga nei balsų skaičiumi, nei telkiamais pinigais ištekliams, nei išėivijos naujais kandidatais.

Įsidėmėkime, kad balsų skaičiumi vadinamųjų Lietuvos tautinių mažumų įtaka yra daug svaresnė už išėiviją. Net jei ir visa išėivija balsuotų (apie 40-60 tūkst.), tai jos balsų skaičius neprilygtų nei rusų, nei lenkų tautinių mažumų balsų skaičiui Lietuvoje. Dabar Lietuvoje skaičiuojama 3 mln. 700 tūkst. gyventojų, iš kurių 17%, arba 600 000, yra rusai ir lenkai. Išėivija yra mažesnė mažuma už anas „tautines mažumas“... Dar pridėsiu tokį jų įtakos pavyzdį: 1994-95 mokslo metais 124 Lietuvos mokyklose veikė lenkiškos klasės, kurias lankė net 16 613 mokinių. Žvelgiant į tokius tautinių mažumų skaičius ir jų visuomeninę jėgą, kalbėti apie kokią nors įmanomą išėivijos balsuotojų (pabrėžiu: balsuotojų) įtaką Lietuvos rinkimuose nėra realu. Buvusių okupantų dėka (okupantais laikau ir lenkus, ir sovietus, ir nacius) Lietuvoje įkurdintų kolonistų skaičiai dešimteriopai prašoka išėivijos lietuvių skaičių.

Šalia balsavimo buhalterijos galima būtų sverti piniginius išėivijos išteklius bei, gerąja to žodžio prasme, jų įmanomą įtaką rinkimams. Lietuvos finansų mastu tie ištekliai nėra dideli. Tačiau apskritai ne piniguose glūdi rinkimų pakreipimo prasmė. Svarbu, kad žmonės sąmoningai rinktų valdžią -

Antanas Dundzila

panašiai, kaip anuomet tie patys žmonės jungėsi į milijoninį Baltijos kelią ar Sausio 13 dieną gynė Parlamento rūmus. Taigi Lietuvoje gyvenanti tauta privalo ne tik suprasti ko norėti, bet ir rinkimų būdu pajėgti tai išreikšti. Čia reikia ugdymo, o prie ugdymo išėivija savo ištekliams gali prisidėti bei prisideda. Tačiau ugdymas skiriasi nuo balsavimo ir vargu ar tai tinkama tema šiandien, praktiškai stovint rinkimų išvakarėse. Po Baltijos kelio, po Kovo 11-osios, po Sausio 13-osios jau manėme, kad tautos pulsas aiškus. Deja, per 1992 ir 1993 metų rinkimus pasirodė kitaip. Šiandien kaip tik dėl to sukame galvas ir laužome rankas.

Ieškant išėivijoje kandidatų į Seimą ar prezidentus, visų pirma reikia persiskaityti Konstituciją. Pasiskaičius paaiškėja, kad po neginčijamai diplomatinį statusą turėjusio Stasio Lozoraičio, išėivija neturi ką naujo iš savo tarpo pasiūlyti. Tiesa, 1992 metais į Seimą pralindęs Kazys Bobelis, dabar turėdamas 73 metus amžiaus, spėju, 1998 metais nekandidatuos į prezidentus, o vėl šiais metais kandidatuos į Seimą. Dažnai tiek Amerikoje, tiek Lietuvos minimas Valdas Adamkus yra tik trimis metais jaunesnis už Bobelį. Bet svarbiausia - jis stovi prieš neperkopiamais atrodančius konstitucinius reikalavimus. Konstitucijos 78 straipsnis reikalauja, kad kandidatas bent trejus pastaruosius metus būtų gyvenęs Lietuvoje.

Stabtelėkime prie mūsų temos antrojo taško, to intelektualinio ir dvasinio pasiruošimo rinkimų rezultatams.

Seimo rinkimuose išėivija daugiau ar mažiau tkisi LDDP pralaimėjimo, t.y. dabartinio Seimo LDDP daugumos praradimo. apskritai LDDP valdžia mums nepatinka. LDDP rankose sukauptą valdžią Lietuvai yra bloga. aišku, kad šiam mano teigimui esama

išimčių, nes kaip žinome, 1992 ir 1993 metais net išėivijoje atsirado ir LDDP, ir Algirdo Brazausko kandidatūros rėmėjų. Neklaidžiojant išimtyse, išėivijos ir Lietuvos profilis šiandien atrodo kitaip.

Statistiškai gerai pavykusioje 1995 metais išėivijos „Dirvos“ savitraščio apklausoje patyrėme, kad 79% teigė, jog LDDP ir prezidento Brazausko valdžia Lietuvai yra bloga, o 20% sakė, kad ji vidutiniška. Šiai viešai nuomonei neigti neturime kitų lygiaverčių duomenų. Kaip žinia, gaudžia nepasitenkinimo balsai ir Lietuvoje. Kaune leidžiamas „Garsas“ balandžio mėn. rašė, kad Lietuvą pjauna devyni vilkai, ir teigė, kad LDDP valdymo pasekmės yra „tragiškai graudžios“. Tad sakome atvirai, tvirtu balsu: ir išėivijos

didelė dauguma, ir daugelis Lietuvos žmonių artėjantiuose rinkimuose laukia LDDP pralaimėjimo.

Antanas Terleckas VLIK'o seime Baltimorėje 1989 metais šitaip kalbėjo: „Kokia bus Lietuvos valdžia, atgavus Nepriklausomybę? Bus tokia pati, komunistų...“ O vėliau. Sigitas Tamkevičius Vašingtone 1991 metais per Šiluvos koplyčios iškilmes teigė: „Lietuva matė du stebuklus - Dievo Motinos pasirodymą Šiluvoje ir 1990 metų Kovo 11-ąją. Dabar Lietuvai dar būtina reikia terčio stebuklo: žmonių atsivertimo-persiauklėjimo (gerai neatsimenu panaudoto „atsivertimo“ žodžio)... „ Abiejų buvo pranašiški teigimai. Jų rimtai nepriėmė ar jiems neskyrėme didesnės reikšmės, nes tuo momentu džiūgavome. Tačiau po tų žodžių sekė 1992 ir 1993 metų rinkimai, nusivylimas, o krašto valdyme - katastrofa. „Garsas“

Būtinasis politikos vientisumas ir nuoseklumas

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis išplatino pareiškimą dėl Lietuvos politikos nenuoseklumų Baltijos jūroje, kuriame sakoma:

„Lietuvos užsienio politikos vadovai vėl pakartotinai pasisakė, kad derybos su Latvija dėl jos ekonominės zonos Baltijos jūroje atribojimo nuo Lietuvos ekonominės zonos galėtų sėkmingiau vykti, nustačius naftos išteklių kiekį Latvijos pretenduojamoje erdvėje. Tai labai paviršutiniška, nevalstybinė, Lietuvai žalinga pažiūra.

Pirma. Lietuvos interesai Baltijos jūroje - tai ne vien šelfinės naftos ištekliai, bet ir visa jūros erdvė su jos nauda bei kontrole, būtinas normalus geopolitinis sąlytis su Švedija, Lietuvos jau paskelbta

skiriamoji linija ir tokių linijų nustatymo principas, kuris sudaro precedentą naudingoms arba žalingoms analogijoms jūroje ties Nida.

Antra, paraginimai pirmiau sužinoti, taigi ištirti naftos telkinio tūrį gali būti aiškinami kaip pritarimas vienašališkiems Latvijos veiksams, kurių ši šalis vėl ėmėsi nepaisydama ankstesnių pasižadėjimų ir vienybės deklaracijų.

Po skandalingos pomedžioklinės istorijos Maišiagalėje, kai Lietuva galėjo patirti didžiulių nuostolių, valstybės vadovai turėtų būti ypač atsargūs vertindami savo kolegų arba patarėjų sugestijas. Itin pageidautinas valstybės politikos vientisumas ir nuoseklumas, neleidžiantis manyti, jog vadovais manipuliuojama.“ „Garsas“

Neišsipildęs tautos lūkestis

„Laikinoji sostinė“ rašo: „Kauno Priskelimo bažnyčia, lig šiol daugumos kauniečių mintyse tebevadinama radijo fabriku, be abejonės, yra didingiausi Lietuvos giurvesiai.“

Pradėta statyti prieš šešiasdešimt dvejus metus su didžiu pakilimu, įtraukusi į statybų vaju gimnazistus ir dvasininkiją. JAV lietuvius ir Lietuvos Prezidentą Antaną Smetoną, ši bažnyčia pavirto dar vienu neišsipildžiusiu tautos

lūkesčiu - greta LDDP pažadų, „Lituanikos“ ir Didžiojo Kunigaikščio Vytauto karūnavimo.

Bažnyčios atstatymo komiteto pirmininkas kunigas V. Brusokas šių metų pradžioje rašė Kauno savivaldybei, kad visuomenės paaukotos lėšos išseko dar 1995 metų pavasarį. Atsakymas į tą raštą buvo, pasak V. Brusoko, 100 tūkstančių litų, kurių teuzteko daliai įsiskolinimų statybininkams padengti. Jo žodžiais, visai bažnyčiai reikėtų ne mažiau kaip 12 milijonų litų.“

Europa nepelnytai užmiršo Lietuvos vaidmenį Bosnijoje

Lietuvos užsienio reikalų ministerija pareiškė nepasitenkinimą, kad jos atstovai nepakviesti į tarptautinę konferenciją taikos įvedimo buvusioje Jugoslavijoje klausimais.

Vilniaus diplomatai sako nustebę, kad lietuvių nėra kviestinių sąraše, bet tikisi, kad tai yra „biurokratinis aplaidumas, o ne politinis ignoravimas“.

Europos Sąjungai dabar pirmininkaujanti Italija.

„Lietuvos dalyvavimas Deitono susitarimo įgyvendinime negali būti nepastabėtas“, - BNS korespondentui sakė aukštas Viniiaus diplomatas. Lietuva jau yra

pasiuntusi keturis taikdaryų būrius į buvusią Jugoslaviją, priimtas sprendimas nuo rugsėjo išplėsti dalyvavimą taikos procese, pasiunčiant į Bosniją 145 karių lietuvių kuopą.

Balandžio mėnesį Lietuva Bosnijoje neteko vieno karininko, kuris žuvo sproguos minai.

Lietuvos Vyriausybė iš savo biudžeto yra skyrusi 300 tūkst. litų Bosnijos atstatymui, o dabar rengia sprendimą pasiųsti 9 policininkus į tarptautinį būrį Rytų Slavonijoje.

Aktyvų Lietuvos dalyvavimą taikos įvedimo procese Bosnijoje ne kartą yra aukštai įvertinusios JAV bei ES šalys. „L.r.“

Lietuva atmetė nacių persekiotojų centro kaltinimus

Lietuvos pareigūnai kategoriškai atmetė nacių persekiotojų kaltinimus, neva Vilnius vengia imtis veiksmų prieš karo nusikaltimus kaltinamą lietuvių Aleksandrą Lileikį, kuris dėl to neseniai neteko JAV pilietybės. „Lietuva daro tai, ką mano esant reikalinga“, - pareiškė Seimo kancleris Neris Germanas. Jis interviu BNS korespondentui komentavo Simono Wiesenthalio centro raginimą Izraeliui prašyti išduoti A. Lileikį, nes „Lietuvos valdžia, atrodo, nėra pasirengusi imtis veiksmų prieš jį.“

Lietuvos genrealinė prokuratūra yra iškėlusį bylą A. Lileikio veiklai iširti, kai per nacių okupaciją Antrojo pasaulinio karo metais jis vadovavo slaptajai policijai Vilniaus

apskirtyje.

N. Germanas vadovauja valstybinei komisijai santykiams su Izraeliu gerinti ir žydų istorinėms bei dabarties problemoms spręsti. Jis sako, jog nuo bylos tyrimo priklausys ir kaltinimo A. Lileikiui formuluotė. Tačiau, pažymi N. Germanas, kol vyksta tyrimas, Lietuva negali imtis persekioti A. Lileikį.

„Jei jis dabar atvažiuotų į Lietuvą, mes jo nepultume tuoj pat areštuoti“, - sakė N. Germanas, pabrėžęs, kad įtariamojo kaltę turi nustatyti teismas. Tačiau ir paties teismo perspektyvos dar nėra visiškai aiškios. „Jei prokuratūra surinks pakankamai medžiagos, teismas bus, o jei ne - tai ne“, - sakė N. Germanas. „L.r.“

Europos problemų dalis atiteks ir Baltijos šalims

Priėmusios pabėgėlių įstatymą, Baltijos valstybės galėtų išvengti ar bent sumažinti nelegalių migrantų problemas. Taip mano JT vyriausiojo pabėgėlių komisaro atstovas Baltijos ir Šiaurės šalims Hans Thoolen.

Vilniuje surengtoje tarptautinėje konferencijoje apie pabėgėlių problemas jis pažymėjo, kad ekonominiai bėgliai greičiausiai vengtų kirsti Baltijos šalis, nes net ir pasiekę savo tikslą - Šiaurės valstybes - būtų grąžinami į Lietuvą, Latviją ar Estiją, kaip į pirmąsias jų kirstas šalis, atitinkančias žmogaus teisių standartus.

Tačiau pasaulyje dar yra daugybė šalių, iš kurių žmonės bėga dėl šurkščių žmogaus teisių pažeidimų, ir tokie bėgliai teks Baltijai kaip visos Europos naštos

dalis. H. Thoolen paragino Latviją ir Estiją pasekti Pabėgėlių įstatyma priėmusia Lietuvą ir pasiryžti europietiška spręsti nelaimių iš tėvynės išvarytų žmonių bėdas. „L.r.“

Narystė NATO: sprendimų paieškos JAV

Nors JAV pareigūnai mano, kad narystės NATO siekiančios Baltijos šalys turėtų konsoliduotis, tokia nuostata netrukdo Lietuvai „dirbti atskirai ir siekti pranašumų“. Tai krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius pareiškė po vizito JAV sugrįžęs į Lietuvą.

„Galima tikėtis įvairių NATO plėtimosi scenarijų variantų, bet Vakaruose vyrauja požiūris, kad

TRUMPAI

Eltos žiniomis, gegužės 31 d. įvyko seime atstovaujimų partijų vadovų susitikimas, kuriame prezidentas Algirdas Brazauskas pareiškė, kad rinkimų data nebus keičiama, kaip buvo pasiūlyta opozicijos partijų. Buvo pritarta seimo rinkimų pataisai dėl „reitingo“ sistemos įvedimo, leidžiančio rinkėjams pasirinkti labiausiai patinkančius kandidatus iš partinio sąrašo. Nutarta taipgi sumažinti iki 10,000 litų partijų užstatą, mokamą registruojant sąrašą rinkimams, įskaitant ir tautines mažumas. Visos partijos, įskaitant ir tautines mažumas, turės peržengti 4% „barjerą“, norint laimėti vietas seime.

Birželio 1 d. Kauno Dainų slėnyje įvyko tradicinė, puoselėjama dar nuo 1924 metų, miesto „Dainų šventė '96“. Šventę atidarė ir trumpą sveikinimo žodį tarė dainų šventės organizacinio komiteto pirmininkė, Kauno miesto mero pavaduotoja V.V. Margevičienė.

Krekenava. Gegužės 15 d. čia vyko didelė Panevėžio vyskupijos jaunimo šventė, kuria norėta atsiliepti į Šventojo Tėvo kvietimą rengtis krikščionybės 2000 metų jubiliejui. Kartu su Panevėžio vyskupu Juozu Preikšu šv. Mišias koncelebravo daug vyskupijos kunigų. Per šv. Mišias giedojo jungtinis vyskupijos jaunimo choras (vadovė B. Liuorytė).

Gyvenamąjį namą Varšuvoje su dideliu, gražiai prižiūretu sodu Lietuvai padovanojo dvi lietuvių kilmės seserys Karolina Gintowt ir Marija Ulinska. Jos, buvusios mokslo darbuotojos, o dabar pensininkės, iki šeštojo dešimtmečio gyveno Vilniuje. Nei savo gimtojo miesto, nei Lietuvos bėgant metams neužmiršo. Dovana Lietuvai - tai daugiau kaip 160 kvadratinų metrų gyvenamasis namas ir 1200 kvadratinų metrų sklypas. Ateityje čia įsikurs Lietuvos įstaigos.

Lenkijos parlamentas paskyrė Lechui Wałęsai prezidento pensiją, tačiau Senatas patvirtino perpus mažesnę sumą, negu siūlė Seimas. Dabar L. Wałęsa, gaus apie 800 JAV dolerių dydžio pensiją, kuri lygi pusei prezidento atlyginimo. Parlamento sprendimą turės patvirtinti prezidentas A. Kwasniewskis. Tokio dydžio pensijos bus skiriamos visiems iš pareigų pasitraukusiems prezidentams, taip pat ir komunistų vadovui W. Jaruzelskiui, trumpai prezidentavusiam po komunistinio režimo žlugimo.

Nors Lietuvos ir Lenkijos pareigūnai linę liberalizuoti prekybą žemės ūkio produktais, Lietuvos pozicija išlieka atsargi.

Varšuvoje prasidėjusiame abiejų šalių darbo grupių susitikime tikimasi baigti derinti visas tarpvalstybinės laisvosios prekybos sutarties nuostatas dėl muitų tarifų įvežamiems ir išvežamiems žemės ūkio produktams. „Atidarydami duris lenkiškoms prekėms, ir mes galėtume eksportuoti savo produkciją į Lenkiją“, - anksčiau teigė A. Rimkūnas. Jo nuomone, nereikia manyti, kad liberalizavus prekybą žemės ūkio produktais, taip būtų pakenkta Lietuvos ūkininkams. „Derėtų suvokti, kad ir mūsų prekės gali konkuruoti su lenkiškoms“, - pabrėžė pareigūnas. Pasak A. Rimkūno, su Lenkija suderinus prekybos žemės ūkio produktais nuostatas, Lietuva priartėtų prie Vidurio Europos laisvosios prekybos sutarties (CEFTA) asociacijos.

Vakarų Europos Sąjungos (VES) parlamentarinė asamblėja reikalauja sparčiau didinti Europos strateginį karinį pajėgumą. Tai pasakytina pirmiausia apie transportą, žvalgybą bei priešraketinę gynybą, sakoma priimtame VES parlamentinės asamblėjos nutarime.

Zinių agentūros gana plačiai komentuoja Zenevoje įvykusį Bosnijos Hercegovinos, Serbijos ir Chorvatijos prezidentų susitikimą ir jo pabaigoje paskelbtą bendrą pareiškimą, kad visos trys šalys yra pasiryžusios vykdyti Daytono susitarimais priimtus įsipareigojimus užtikrinti laisvą judėjimą, suimti karo nusikaltėlius ir juos atiduoti Hagos tribunolui, ugdyti kariavusių tautų tarpusavio pasitikėjimą. Apžvalgininkai pažymi, kad trijų prezidentų Zenevoje paskelbto dokumento skyriuje apie karo nusikaltėlius, nutylėtos Bosnijos serbų respublikos lyderio Karadžičiaus ir kariuomenės vado generalo Mladičiaus pavardės. Nors pastarųjų pavardės yra įrašytos pačioje karo nusikaltėlių sąrašo pradžioje, vis dar nieks nesiryžta jų suimti ir atiduoti tarptautiniam teismui.

Stambule Jungtinių Tautų Organizacijos generalinio sekretoriaus Boutros Boutros Ghali pasakyta kalba prasidėjo Pasaulinė konferencija Habitat II, kurios dalyviai - 20 tūkstančių delegatų iš 150 pasaulio valstybių - iki birželio 14 d. svarstė žmogaus gyvenamos aplinkos ir būstų problemas. Antrąją konferencijos dieną, kalbą sakė Šv. Sosto delegacijos vadovas arkivyskupas Renato Martino. Vatikano delegacija Stambulo konferencijoje akcentavo šeimos poreikių svarbą urbanizacijos planuose ir valstybių socialinėse politikose.

Lietuva yra perspektyvi NATO narė, ir pritarė, kad ji būtų įtraukta į būsimų Šiaurės Atlanto aljanso narių sąrašą. „Duryi į NATO turi būti atviros, o ne praviros“, - kalbėjo ministras L. Linkevičius. Jo nuomone, „Lietuva ne tik siekia saugumo garantijų, bet ir pati stengiasi būti naudinga kuriant saugumą bei demokratiją“.

Penkis dienas viešėjęs JAV, ministras L. Linkevičius buvo susitikęs su JAV gynybos sekretoriumi Williamu Perry, (Nukelta į 5-tą psl.)

Brangūs užsienyje

Lietuva iškentėjo savo istorijoje žiaurumu neregėtą bolševikinę okupaciją. Okupantai nužudė, ištrėmė, uždarė į kalbėjimus bei koncentracijos stovyklas, suluošino fiziškai bei dvasiškai didelę gyventojų dalį.

Daugelis šių nelaimingųjų buvo įkalinti Vilniuje, KGB pastate. Čia ne tik kankino ir žudė žmones, bet ir ruošė nusikalstamas akcijas prieš Lietuvos gyventojus. Iš čia siuntė žudikus ir išdavikus po visą Lietuvą. KGB pastatas tapo Lietuvos kančių simboliu.

Griuvus bolševikinei imperijai, KGB pastatas turėjo tapti pagrindine aukų atminimo vieta. Deja, nei tuometinė vyriausybė, nei Aukščiausioji Taryba nesugebėjo įvertinti istorinės KGB pastato svarbos Lietuvai. Jis atiteko Teisingumo ministerijai. Tik Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai pareikalavus įkurti Genocido aukų muziejų, vyriausybė skyrė tam tikslui nedidelę pastato dalį. Šioje pastato dalyje Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga ir Kultūros ministerija įkūrė Genocido aukų muziejų.

Dar išliko autentiška pastato dalis, menanti tą šiurpų laiką. Tačiau ir šią pastato dalį Teisingumo ministerija pertvarkys taip, kad neliktų KGB veiklos pėdsakų. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga reikalauja nesunaikintą pastato dalį, vardan žuvusiųjų ir kankintų, skirti Genocido aukų muziejui.

Brangūs tautiečiai, daugelio Jūsų giminės liko Lietuvoje ir priešinosi okupantui, kalėjo koncentracijos

tautiečiai

stovyklose ir kentėjo tremtyje. Daug jų kankinosi ir buvo nužudyti KGB pastate Vilniuje. Todėl kviečiame ir Jus prisidėti prie mūsų reikalavimo perduoti nepakeistą pastato dalį Genocido aukų muziejui.

Savo reikalavimus siųskite Lietuvos prezidentui.

B.Gajauskas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidentas, Seimo narys

Sis kreipimasis į užsienio tautiečius aiškiai parodo, kad mes esame irgi svarbi Lietuvos Tautos dalis ir kada priešingos jėgos bando sunaikinti mūsų tautos istorinį lapą, ir mūsų, kaip lietuvių tautos kančių liudininkų nenuilstama veikla parodančią pasauliui okupanto ir jo žmogžudžių aukų skaičių ir kankinimo vietas, nedelsdami išpildykime Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Prezidento B.Gajausko prašymą ir kreipkitės su protestu į Lietuvos Prezidentą, kad jis sustabdytų Vilniaus KGB pastato pertvarkymą ir jame kankinimo celių sunaikinimą. Rašykime Lietuvos Prezidentui, ne tik Lietuvos Politinių Kalinių Tremtinių ir Partizanų vardu bet ir lietuvių Australijoje, kurie dar jaučia pareigą apginti nesenos praeities kančių vietas. Prašau kreipkitės į Lietuvos Prezidentą šiuo adresu:

Lietuvos Respublikos Prezidentui,
Lietuvos Respublikos Seimo Rūmai,
Gedimino pr., 53, Vilnius

Lietuva - Lithuania
Europe.

V.L.Mačys, Liet.Politinių Kalinių ir Tremtinių atstovas

Opozicija prieštarauja „LUKoil“ veržimuisi į Būtingę

Zydrūnas Damauskas

Seime surengta partijų diskusija dėl Būtingės terminalo statybos. Konservatorius S.Malkevičius daugiausia dėmesio skyrė Rusijos bendrovės „LUKoil“ keliamai grėsmei. Pasak jo, „LUKoil“ nori išlaikyti naftos tiekimo monopolį ir diktuoti sąlygas, kurios gali būti ne tik ekonominės, bet ir politinės. „Svarbiausias naftos terminalo tikslas - turėti alternatyvų naftos tiekimo šaltinį. Bet apie kokią nepriklausomybę galima kalbėti, jei abiejuose naftotiekio galuose bus tas pats „LUKoil“, - sakė S.Malkevičius.

Opozicijos narys kritikavo Prezidentą A.Brazauską, kuris apsilankęs Rygoje pareiškė, kad jei naftos terminalus turi ar stato estai ir latviai, tai kam jų reikia Lietuvai. Konservatorius A.Kubilius teigė, jog vyriausybė sąmoningai vilkino terminalo statybą, nespręsdama

finansavimo problemų. Jo teigimu, yra realu didinti akciją šviesiesiems naftos produktams, kad sukauptų lėšų terminalui statyti. LDDP prieš rinkimus nei akcijų, nei energijos tarifų nedidins, o pinigai statyboms bus iš „LUKoil“.

„Terminalą pastatyti trukdo konservatoriai, o LDDP iš baimės nedrįsta nieko nuspręsti“, - pareiškė buvęs ekonomikos ministras J.Veselka.

LDDP narys J.Karosas kaltino opoziciją, kurios valdymo laikais nebuvo parinkta terminalo statybos vieta. Opozicijos atstovė E.Kunevičienė pasiūlė priimti įstatymą, kuriame 30 proc. Būtingės terminalo akcijų priklausytų Lietuvai, o kita dalis (irgi ne daugiau kaip 0 30 proc.) - kitoms šalims.

Energetikos ministras S.Kutas

Narystė NATO: sprendimų paieškos JAV

(Atkelta iš 4-to psl.)

valstybės sekretoriaus pavaduotoju Strob'ū Talbottu. JAV prezidento padėjėju ir vyresniuoju direktoriumi Vidurio bei Rytų Europos klausimais Danieliu Friedu, lietuvių kilmės JAV Atstovų rūmų nariu Richardu Durbinu.

Krašto apsaugos ministerijos vadovas taip pat lankėsi JAV Senato užsienio ryšių komitete, Centrinės žvalgybos valdybos būstinėje,

Baltijos institute, susitiko su JAV Kongreso Atstovų rūmų nacionalinio saugumo ir tarptautinių santykių komitetų pareigūnais.

Ministras lankėsi Paramos gynybai ir saugumui agentūroje, dalyvavo apskritojo stalo diskusijoje JAV nacionaliniame gynybos universitete, davė interviu JAV savaitraščiui „Defense News“ ir radijo stočiai „Amerikos balsas“.

„Lr.“

Krikščioniškos vertybės yra svarbios ir reikalingos

Popiežius priėmė naujojo Graikijos ambasadoriaus prie Sv.Sosto skiriamuosius raštus. Naujasis ambasadorius Nikolaos Kalantsianos iki paskyrimo į Vatikaną vadovavo Atenų diplomatinės studijų centrui.

Savo kalboje, pasakyoje diplomatai, apžvelgęs dabartinę pasaulio panoramą, pirmiausiai Europos įvykius, kuri besitardama prie trečiojo krikščioniškosios eros tūkstantmečio pradžios, išgyvena gana gilią savo kultūrinės tapatybės krizę, Popiežius pasakė, kad reikia iš esmės keisti tarptautinių santykių toną ir turinį. Tarptautinė bendruomenė, valstybės, tautos ir žmonės, turi labiau susirūpinti vieni kitų likimu. Tarptautiniams

santykiams ir atskirų žmonių bendravimui vis dar labai stinga solidarumo, be kurio negalima tikėtis naujų geresnių laikų. Neseniai pasibaigęs, Europoje, Graikijos pašonėje vykęs Balkanų karas yra skaudus, bet drauge labai iškalbus įrodymas, kad europiečių širdyse vis dar yra nacionalizmo, viešpatavimo kitiems aistros, netgi rasizmo.

Jei tradiciškai krikščioniškos Europos tautos vertina ir gerbia savo praeitį, jei tiki, kad krikščioniškos vertybės yra svarbios ir reikalingos, tai jau pats laikas, kad kalbas apie bendrąsias mūsų europietiškas šaknis, keistų teisingumo ir solidarumo įkvėpta konkreti tarpusavio pagalba. LRTV

Zemaitės premija įteikta Ričardui Kalyčiui

Kelmėje rašytojui Ričardui Kalyčiui įteikta literatūrinė Zemaitės premija. Ji vilniečiui prozininkui paskirta už romaną „Verksmo vieta“. Šį „vaizdų iš vaikystės sodžiaus“ kūrinį septyniolika metų tremtyje praleidęs autorius skyrė savo artimųjų atminimui, prarastai Lietuvai. Romaną 1995 metais išleido „Amžiaus“ leidykla.

„Verksmo vieta“ - antroji laureato knyga. Pirmoji R.Kalyčio knyga „Mūsų - ne dainų metas“ buvo išleista 1992 metais.

Literatūrinė Zemaitės premija už prozos kūrinius kaimo tema įsteigta

1966 metais. Pirmasis jos laureatas buvo Juozas Baltušis už apsakymą „Ko nepasakė Laukys“. Kasmetės premijos skyrimas buvo nutrūkęs nuo 1990 iki 1994 metų. Prieš dvejus metus Zemaitės premija už romaną „Sermenys“ buvo įteikta rašytojai Vandai Juknaitei. Pernai šios premijos laureatu tapo Vytautas Girdzijauskas už knygą „Laiškai iš nelaisvės namų“.

Zemaitės premiją skiria Kelmės rajono savivaldybė. Pagal tradiciją ji įteikiama birželio pradžioje, artėjant lietuvių literatūros klasikinės gimtadieniui.

ELTA

Sugrįžta mokslo žinių siekimo prestižas

Vis daugiau lietuvių paauglių ir jaunuolių siekia aukštesnio išsilavinimo. Prieš jau prasidėjusius brandos ir abiturės bei artėjančius stojamuosius egzaminus atliktos apklausos rezultatai rodo, kad net 99 procentai devynias klases baigusiu paauglių mokosi toliau.

Pasak Statistikos departamento specialistų, tai - pats aukščiausias rodiklis.

1992-aisias tokių jaunuolių skaičius sudarė 94 procentus.

Tokia pat tendencija pastebima ir tarp vidurinių mokyklų absolventų: palyginti su 1992 metų duomenimis, net 24 proc. daugiau jaunuolių siekia mokytis toliau.

Tarp baigusiu devynias klases daugiausia - 66 procentai - mokosi dieninių ir suaugusiųjų mokyklų X klasėse, trečdalis jų įstojo į profesines, vienas procentas - į aukštesnias mokyklas.

sakė, kad siūlymas statyti terminalą, didinant akciją degalams, apmuitinant įvežamus naftos produktus yra priimtinas, nes benzinas Lietuvoje per daug pigus.

Pasak „Būtingės naftos“ vadovo V.Gedvilo užsieniečiai susidomėjo pasiūlymu privatizuoti dalį būsimojo naftos koncerno.

„Lr.“

Visose šiose mokyklose vidurinio mokslo siekia 85 procentai buvusių devintokų.

Pastebima, kad vis daugiau mokinių nori mokytis ir dirbti, todėl kasmet gausėja suaugusiųjų mokyklų auklėtinių - nuo 1992-ųjų tokių jaunuolių padaugėjo beveik penkiomis dešimtimis procentų.

Beje, vis daugiau šalies moksleivių pasirenka profesinės mokyklos trečiąją pakopą, kurią baigę kartu su profesija jie įgis vidurinį išsilavinimą: 1994 metais šioje pakopoje žinių sėmėsi 26 procentai visų priimtųjų, o jau po metų - 33 procentai. Tuo tarpu beveik dešimčia procentų per metus sumažėjo įstojušiu į antrąją profesinės mokyklos pakopą, kurioje išmokstama tik amato.

Kasmet vis daugiau baigusiujų vidurines mokyklas tais pačiais metais papildė aukštųjų mokyklų studentų gretas: 1992 metais tokių jaunuolių buvo tik 32 procentai, o pernai - 49 procentai visų baigusiujų.

Statistikos departamento specialistų teigimu, dešimtmečius mažėjęs moksleivių ir studentų skaičius 1993 metais ėmė didėti. Palyginti su praėjusiais mokslo metais, šiais, jau pasibaigusiais, visų mokymo įstaigų auklėtinių pagausėjo nuo 644 iki 666 tūkstančių.

Šiuo metu Lietuvoje veikia 15 valstybinių aukštųjų mokyklų, 585 pagrindinės ir beveik 700 vidurinių mokyklų, taip pat 14 gimnazijų ir šešios dešimtys gimnazijos klases turinčių mokyklų. Svetimo ir mokslo ministerijai priklauso 61 profesinė bei 37 aukštesniosios mokyklos.

„Lr.“

Pertho lietuvių b-nės valdyba praneša, kad Valstybinės Sventės ir Dariaus ir Girėno minėjimai ruošiami š.m. liepos mėn. 14 d. Lietuvių Nauose, 258 Mill Point Rd., South Perth'e, tuoj po šv.Mišių lietuvių lankomoje bažnyčioje. Kadangi mūsų kunigas tuo metu bus išvykęs, mišias laikys svečias kunigas. Minėjimų programą praves valdybos išdininkas B.Steckis. Paskaitą skaitys J.Jaudegis. Salomėja Zablockienė skaitys savo kūrybos eilutes. Gal bus ir dainų. Prieš minėjimą bus bendri pietūs.

Tautiečiai maloniai prašomi minėjime dalyvauti.

Lietuvos Krepšinininkai Perthe

Jau gegužės mėn. antroje savaitėje australų spaudos sporto puslapiuose pasirodė straipsniai apie Lietuvos krepšinio rinktinės atvykimą į Australiją. Ziniose buvo galima pastebėti australų krepšinio vadovybės nusiminimą, kad čia neatvyks nei Marčiulionis, nei Sabonis. Vėliau dar sužinota, kad nedalyvaus nei Karnišovas. Vis dėlto tikėtasi, kad atvyks stipri Lietuvos komanda.

Australų krepšinininkams, kurie dabar užima 5-tą vietą šiame sporte, buvo svarbu atgauti pasitikėjimą savo stiprumu, nes jų rinktinė „Boomers“ pralošė prieš čia atsilankiusią Amerikos Legendų komandą. Tą jie padarytų, jei laimėtų prieš pačius stipriausius Lietuvos krepšinininkus.

Australijos Krepšinis iškvietė lietuvių rinktinę penkioms rungtynėms, kurių pirmoji prasidėjo Perthe gegužės 27 d., Pertho Superdrome. Į Pertho tarptautinį aerouostą lietuviai atskrido dvi dienas prieš rungtynes. Ten juos pasitiko būrelis vietinių lietuvių, televizijos kanalas 10 ir Australijos krepšinio atstovai. Pasisveikinęs ir trumpai pasikalbėjęs bei juos apklausinęs, jie buvo autobusu nuvežti į jiems pakirtus kambarius Hilton tarptautiniame hotelyje.

Daug ilgiau teko pasikalbėti su krepšinio komandos daktaru Vytautu Zumeriu, kuris į Perthą atskrido iš Canberros porą valandų anksčiau. Bekalbant su juo pasakėme, kad sekmadienį (geg. 26 d.) Pertho lietuvių bendruomenė turės savo metinį bendrą susirinkimą, kuris prasidės su bendrais pietumis. Jis buvo prašytas sužinoti, ar kas nors iš atvykusiųjų norėsias atvykti į Lietuvių Namus drauge su mumis praleisti dalį popiečio ir, tuo pačiu, duoti progos mums su jais susipažinti ir pasikalbėti. Sekmadienio rytą daktaras telefonu pranešė, kad dalis jų norėtų atvykti, tik reikia transporto.

Sekmadienio rytą, tuoj po mišių penkios mašinos nuvažiavo prie Hilton hotelio juos paimti. Ten jau laukė jų vadovybė ir 3 žaidėjai. Atvykusius svečius mišišiai sutiko garsiu rankų plojimu ir daugelis stebėjosi Eurelijaus Žukausko 2m 18 cm ūgiu. Dalyvavo 50 asmenų, įskaitant 9 svečius.

Pavalgius, b-nės pirm. kun.dr.A.Savickis pristatė čia atvykusius krepšinio vadovus, žaidėjus ir rėmėjus. Sakė, kad vyksime į rungtynes su lie.uviška vėliava ir linkėjo jiems geriausios sėkmės.

Jam baigus, kalbėjo krepšinio vyriausias treneris Vladas Gareckas. Sakė, kad pereinamais metais Australijos krepšinio prezidentas atvyko pas Lietuvos

PERTHAS

krepšinio federacijos prezidentą susitarti dėl šio vizito. Tad ši kelionė duoda galimybę atrinkti geriausius jaunus žaidėjus, leidžia išmėginti jėgas ir lošti varžybų atmosferoje. Nors australų spaudoje buvo pasirodęs nusivylimo jausmas dėl Lietuvos krepšinio žvaigždžių neatvykimo, šis sąstatas darytas su jų žinia. Sportas garsina šalį ir Lietuvai kolkas sekasi. Ji antra Europoje, o Barselonoje laimėjo bronzą. prašė nepykti, jei nepasisektų laimėti. Baigdamas įteikė b-nės pirmininkui dovanėlių.

Po jo kalbėjo delegacijos vadovas Algimantas Pavilionis. Jam didelis malonumas būti mūsų tarpe. Lietuvoje krepšinis populiariausia sporto šaka, bet krepšinio salė

prastame stovyje - negalima lyginti su kitų kraštų salėmis. Vis dėlto yra žmonių ir įstaigų, jų tarpe čia atvykęs Romualdas Barcevičius, Lietuvos Kuro generalinis direktorius, finansiniai remančiai šį sportą. Pajamų gauna ir už parduodamus sporto marškinėlius (kurių vieną mums parodė), kurie pagaminti Amerikoje. Siūle ir mums jų nusipirkti. Davė pasidalinti keletą „bukletėlių“ apie Lietuvos krepšinį.

Dar kalbėjo dr. Zumeris, paaiškindamas savo pareigas krepšinininkams. Kalboms pasibaigus, sudainavom jiems „Ilgiausių Metų“ ir „Valio, valio“. Kadangi svečiai turėjo anksčiau išvykti, buvo pravesta loterija, kad turintieji loterijos bilietukus galėtų sužinoti savo laimę.

Pirmadienį vakare daug vietinių lietuvių važiavo į Superdromą

paremti Lietuvos krepšinininkus. Neuzilgo buvo pranešta, kad atsistotume, nes bus grojami abiejų valstybių himnai. Pradėta su Lietuvos, kuris mums visada gražus ir didingas, ir ne vieno akyse sužibėjo ašara ji išgirdus. Sekė Australijos „Advance“, po kurio netrukus prasidėjo rungtynės. Iš karto lietuviams nesisekė. Puolė ir mėtė dažnai į „Boomers“ krepšį, bet sviedinys į vidų nekrito, kai tuo tarpu beveik kiekvienas australų puolimas buvo sėkmingas. Pirmojo kėlinio rezultatas 45:32 australų naudai, pabaiga 92:65. tolimesnė kelionė daug prisidėjo prie tokios nesėkmės.

Sekantį rytą 5 val. jau buvo lėktuve pakeliui į Adelaidę kitom rungtynėm. Atrodo, kad sutartas planas nebuvo naudingas Lietuvos rinktinei.

„Zinutės“

Religinių Giesmių ir Dainų Koncertas Melbourne

Rašo Alisa Baltrukonienė

Vilties ir Gedulo Dienos paminėjimui Melbourne buvo surengtas Religinių Giesmių ir Dainų Koncertas, kuris įvyko Švč.Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje, birželio 16 d. 12 val., tuoj po šv.Mišių.

Pasitaikė labai šaltas, pradžios žiemos sekmadienis, o be to ir didelė nešildyta bažnyčia kiek trugdė didesniajam koncerto priimlumui. Visteik dauguma iš atvykusių į pamaldas, pasiliko pasiklausyti gerai išreklamuoto bažnytinio koncerto. Su visais bažnyčioje, iki pabaigos koncerto, pasiliko ir parapijos klebonas dr. Pranas Dauknyš.

Džiugu, kad pas mus gimė tolia koncerto idėja ir dar kad buvo surengtas tokią prisimintiną svarbią Išvežimų Minėjimo datą, kada tiek nekaltų brolių ir sesių turėjo eiti golgotų keliais. Pelnas iš koncerto geriems tikslams buvo padalintas Tremtinių Namams Vilniuje ir Melbourne lietuvių bažnyčios nuomai.

Įžanginį žodį koncerto metu tarė ALK Federacijos valdybos narys Valentinas Čižauskas, kuris atkreipė visų dėmesį paminėdamas bažnytinio koncerto aiškesnę ir platesnę prasmę ir išvardino koncerte dalyvaujantį „Dainos Sambūrio“ chorą ir Parapijos chorą. Jis ir pristatė dalyvaujančius solistus: Jurgį Rubą, Birutę Kymantiene ir Vincą Danių. Pristatė Parapijos choro dirigentę - Zitą Prašmutaitę ir „Dainos Sambūrio“ - Birutę Prašmutaitę. Visiems palinkėjo malonaus pasiklausymo.

Ir sugaudė galingi bažnyčios vargonai, vargonininkės Zitos Prašmutaitės jautriai balansuojami. Dirigentė Birutė Prašmutaitė švelniai įvedė „Dainos Sambūri“ su keturių balsų sąstata. Pirmoje dalyje A.Vanagaičio „Malda“, žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę, J.Naujaliao - „Malda už Tėvynę“ ir J.Dambrausko, kita „Malda už Tėvynę“.

Antroje „Sambūrio“ pasirodymo dalyje irgi jausmingai ir balsingai girdėjome J.Govedo „Už Lietuvą Tėvynę Motiną“ ir G.Jautakaitės „Viešpaties Lelija“ - aranž.L.Abariaus. Sekė A.Stankevičiaus „Prisikėlimo

Iš k: J.Rubas, Z.Prašmutaitė, R.Maciulaitienė, B.Prašmutaitė ir V.Danius

Himnas“, ištrauka iš kantatos „Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva“ - skirta Lietuvos Krikščionybės Jubiliejui. Bažnyčioje mano programoje pasižymėjau jiems trimis plusais. Ir besiklausant šito „Prisikėlimo Himno“ išpildymo, kuris jautriai ir stipriai ėjo į širdį, proga buvo susimąstyti apie tas pirmaprades žmogaus buities dilemas ir įvairias kančias, kurios šimtmečiais nesikeičia.

Solistas Jurgis Rubas, gražaus tembro baritonas, išpildė J.Kairio „Agnus Dei“, ir G.Gudauskienės „Viešpaties pasaulis“. Čia solistas surado reikiamų vokalių spalvų, šitiems būdingiems išpildymams puikiai išryškinti. Mintys apie amžiną žmogaus ir Dievo ryšį, apie jų darnos gaivinancią jėgą.

Melbourno Parapijos choras išpildė J.Siniaus - „Melskis už mus“ ir „Rytinę malda“. Pasijautė, kad gerai pasiruošęs choro sąstatas, gražiai ir išpildė.

O Parapijos Moterų choras atskirai pagiedojo įdomią variaciją „Ave Maria“. Parapijos vyrų choras atliko du dalykus: „Mes trokštame Dievo“ ir „O Sanctissima“ - iš Sicilijos. Tyrumas išlaikytas, lanksčiai, išraiškingai. Noriu pasidžiaugti ir įsiminančių duetu - Antanas Raudys ir Paulius Mičiulis - „Prie Kryžiaus skubėki“ - M.Karkos.

Kitą aukšto lygio duetą, V.Bikulčiaus „Malda už mirusius“ išgirdome iš solisčių Birutės Kymantiene ir Birutės Prašmutaitės. Jos nuo pat pradžios užvaldė klausytojus, gražiu balso tembrų deriniu, jų grožiu ir žmogiškosios šilumos krislu.

Taip pat ir duetas - Birutė Kymantiene ir Vincas Danius - „Tau garbė ir šlovė“. Paklausius šio

švaraus balsų skambesio, susimąstai ir užrašai jiems tris plusus.

Solistas Vincas Danius gerai valdė savo naturalaus švelnaus tembro balsą, išpildydamas A.Liepos - „Atėjai į Lietuvą“ (Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui) ir Beethoven'o „Sanctus“.

Išgirdome ekspresyvių ir stiprų abiejų chorų „Dainos Sambūrio“ ir Parapijos choro, koncerto užbaigos jungtinį pasirodymą su J.Strolio, Viltensio aranž. - „Parveski Viešpatie“ ir Abariaus - „Kruvinojo sekmadienio malda“ - žuvusiems sausio 13-tą dieną.

Parapijos atstovas, Valentinas Čižauskas padėjo choristams ir solistams už gražų pasirodymą, chorvedėms - Zitai ir Birutei už įdėtą didelį paruošimo darbą. Ritai Maciulaitienei už vargonavimą. Taip gausiai susirinkusiai miniai padėka už dalyvavimą.

Idėja surengti Religinių Giesmių ir Dainų koncertą tikrai sveikintina naujovė. Koncerto programa nebuvo per ilga, gal net labai būtų tikę įterpti kokį klasikinės muzikos dalykėlį išpildymui tais puikiais dideliais vargonais, nes jis toks sudėtingas, unikalus instrumentas, o jų skambesys labai raiškus, spalvingas ir atraktyvus.

Ateityje vėl kada rengiant panašų koncertą, gal reikėtų pagalvoti, kad tas nebūtų žiemos metu. vyresnio amžiaus publikai ramiai išsėdėti dvi valandas nešildytoje erdvioje bažnyčioje buvo tikra kančia.

Abiejų chorų choristams, solistams ir chorvedėms linkėtina, kad dar ilgus metus jie keltų meilę dainai/giesmei. Bet ar atsižvelgs pašalinis žmogus koks darbas slėpi rengiant koncertą, kokią didžiulę, visa grupė, įtampą turi išgyventi.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Gyvojo Rožančiaus Brolija liepos mėnesį meldžiasi, kad lietuviai kankiniai teiktų stiprybės visiems lietuviams ir veikėjams.

Lietuvos Valstybės šventė liepos 7 d. sekmadienį. Tai nauja šventė, paskelbta Lietuvos Vyriausybės. Minėsime iškilmingomis pamaldomis Svč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje. Organizacijos kviečiamos su vėliavomis ir garbės sargybomis. Sv. Mišios - padėka Dievui, kad išvedė mūsų brangią Lietuvos Tautą iš bolševizmo vergijos į nepriklausomą valstybės gyvenimą ir prašome pagalbos Nepriklausomos Lietuvos vadams, kad išmintingai vestų Lietuvą į naują atgimimą!

Anelė Latvienė - „Tėviškės Aidų“ Ekspedicijos savanoriška darbuotoja, birželio 12 d. paminėjo 86 metų amžiaus sukaktį. Kas

penktadienį atvažiuoja su savo mašina, pati vairuodama, niekada neturėjusi jokios nelaimės. Jai ilgiausių metų ir gausios Dievo palaimos!

Rudolfas Dėckys, mirties 24 metų atminime, šv. Mišiomis paminėtas visos šeimos vardu, kurias užprašė jo žmona Paulina Dėckienė, duktė Erna, jos vyras Algirdas Duonis ir jų vaikai: Kristina ir Alexander. Rudolfas 52 metų amžiaus mirė Melbourne 1972 m. birželio 14 d. Ši šeima kasmet jį prisimena šv. Mišiomis.

„Foto Konkursas“ - Fotografija irgi menas. Melbourne Apylinkės Valdyba birželio 23 d. Lietuvos Namuose suorganizavo mūsų lietuvių fotografų kūrybos atskleidimą. Buvo kuo pasidžiaugti mūsų fotografų sugebėjimu!

Birutė Prašmutaitė mūsų Parapijos išlaikymui atsiuntė \$40 ir „Tėviškės Aidų“ prenumeratą. Ačiū jai labai!

Pranešimas

Pranešame Melbourne Lietuvos Klubui nariams, kad metinis narių susirinkimas įvyksta rugsėjo mėn. 21 d., šeštadienį, 2 val. p.p. Lietuvos Namuose.

Šiais metais kadenciją baigia šie Klubui Valdybos nariai: V. Bosikis, Z. Augaitis, V. Kairys ir E. Juzakėnaitė-Kairienė, todėl prašome siūlyti kandidatus sekančiai 1996-98 m. valdybai.

Kadangi šiais metais Melbourne įvyksta Meno Dienos, todėl labai svarbu išrinkti stiprią ir darbiningą Klubui valdybą. Kandidatų siūlymo formas galima gauti pas baro vedėją,

arba pas Valdybos narius. Užpildytas formas grąžinti iki liepos mėn. 31 d. Taip pat pranešame, kad dar yra nemažas skaičius narių nesusimokėjusių nario mokesčių, todėl prašome šią pareigą nedelsiant atlikti. Asmenims, nesusimokėjusiems nario mokesčių už 2 metus, balsavimo kortelės nebus siunčiamos.

Melb. Liet. Klubui Valdyba

Dėkojame

Melburno Lietuvos Socialinės Globos Moterų Draugijai
Dėkoja Kauno medicinos akademijos klinikų direktoratas, gydytojai ir ligoniniai už paramą medikamentais, kurie ypač dabartiniu metu labai reikalingi ir vertingi.

Melburno Lietuvos Katalikų Moterų Draugijai
Dėkoja Kauno medicinos akademija už vertingų knygų siuntą. Visos knygos perduotos akademijos bibliotekai.

Kauno medicinos akademijos Vilnijos draugijos rėmimo grupė dėkoja už tautinius drabužius, skirtus Vilnijos krašto lietuvių

Kauno medicinos akademijos Vilnijos draugijos rėmimo grupė dėkoja už Vilnijos krašto lietuvių mokykloms skirtus tautinius drabužius.

Ačiū Jums mieliosios moterys.
Nuoširdžiai Kauno skyriaus Vilnijos draugijos narys
A. Šeškevičius

mokykloms. Taip pat už vaikiškus drabužius, vaikiškus batelius, skirtus Vilnijos krašto neturtingiems vaikams. Ypač mes dėkojame gyd. p. V. Billson už nuolatinę materialinę paramą Vilnijos krašto vaikams.

Su pagarba Vilnijos draugijos Kauno skyriaus narys gyd.
A. Šeškevičius

Pensininkai ir investatoriai, kurie dar neturi 70 metų ir kuriuos palies naujai įvedamas „deeming“ įstatymas nuo š.m. liepos pirmos dienos - yra legalai išeitis. Pensijos nesumažės, o kuriems jau dabar sumažintos, tai gerokai padidės, arba gaus visai pilnas. Taksos beveik nereikės mokėti arba labai mažai. Investatoriai kurie visai negauna pensijos - igoalins ją gauti.
Teirautis 9457-4635

Medininkų Pilies Atstatymo Fondas Australijoje

Medininkų Pilies Atstatymui aukojo: Lietuvos Akademine Korporacija Romuva Melbourne \$890, Bronius Zumeris \$350, Petras Bimba \$200 ir Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne \$130.
Dėkojame už aukas.

Kviečiame ir kitus pavienius asmenis ir draugas aukoti garbingos Lietuvos pilies atstatymui. Pinigus galima tiesiogiai įnešti į M.P.A. Fondo Talkos sąskaitą Nr. 9174-01.

J. Zalkauskas,
M.P.A. Fondo Australijoje
Įgaliotinis

Melbourn Apylinkės Valdyba

kviečia visus tautiečius į

Valstybės Šventės Minėjimą,

kuris įvyks š.m. liepos mėn. 7 d., sekmadienį, 1.30 p.p. Lietuvos Namuose.

Programoje:

Paskaita - Algis Taškūnas, specialiai iškvieistas, atvyksta iš Hobarto skaityti paskaitą šiame minėjime.

Meninė dalis -

Choras: „Dainos Sambūris“

Poezija: Juozas Mikštas skaito iš savo eilėraščių knygos

Tautiniai šokiai: veteranų grupė, retai matoma mūsų scenoje „Sokdava“

Kava ir užkandžiai po koncerto. Proga susitikti su atvykusiu prelegentu.

Pranešimas Sauliams

Melbourn DLK Vytenio Saulių Kuopos Valdyba praneša visiems šauliams bei šaulėms, liepos mėnesio 7 d., sekmadienį, bus švenčiama Valstybės Šventė. Visi

šauliai uniformuoti ir neuniformuoti maloniai kviečiami dalyvauti bažnyčioje šv. Mišiose. Šauliai dalyvauja bažnyčioje su savo vėliavomis. Saulių dalyvavimas bažnyčioje būtinas, prisiminti tą mūsų Lietuvos Valstybės Šventę.

Praneša Kuopos Valdyba

Rajono Vadija

Mūsų Lietuvos skautų Sąjungos Australijos Rajono Vadija buvo susirinkusi į Parapijos Namus Kensingtone posėdžiui birželio 20 d. Rajono Vadas v.s. Narcizas Ramanauskas pranešė, kad bus Lietuvos Skautų Sąjungos vyriausios vadovybės rinkimai, kurios būstinė Čikagoje, jau nusiuntė mūsų balsuotojus. Pas mus jau pilnai vyksta Jubiliejinės Rajono Stovyklos parengimo darbai, kai sueina jau 50 metų nuo Lietuvos Skautų Sąjungos įsteigimo Australijoje. Ši Jubiliejinė stovykla vyks Gilwell Park, kuri nuo Melbourne randasi už 70 km. Ten yra Australijos Skautų ruošimo ir lavinimo stovyklavietė. Apie tą stovyklavietę net pats Skautybės įkūrėjas Lordas Baden Powell yra

išsireiškęs, kad tai reta skautų vadų lavinimo stovyklavietė pasaulyje gali prilygti šiam natūralaus grožio Viktorijos Gilwell Parkui. Mūsų Jubiliejinės stovyklos ženklą jau sukūrė gabūs menininkai: Gabrielė Staugaitytė ir Martynas Zdanis. Stovyklos Rengimo Komitetas ruošia gana givą programą. Geros sėkmės PD

Staigmena Adelaidėje

Adelaidėje ir kituose miestuose, kur tik mes esame susibūrę, dažnai yra rengiami minėjimai, koncertai, vaidinimai, literatūros vakarai. Džiaugiamės, kad dar atsiranda mūsų tarpe organizatorių ir išpildytojų. Tačiau visa tai tik tarp mūsų, tik mums. Labai malonu buvo išgirsti ir pasiklausyti birželio 6-osios vėlų vakarą per ABC Radijo Nacional perduotą poetės Lidijos Šimkutės poeziją lietuviškai ir angliškai.

Poetė išpūdingai perdavė savo kūrybą. Gilios mintys sklandžiai liejosi su muzika, kurioje puikiai jutosi beribeje erdvėje plaukainčiu debesų nuotaika. Banguojanti jūra, rodėsi neša savo bangų ošime poetės mintis jas išliedama klausytojams. Lietus. Besitrunkantis griaustinis. Tyla. Ir - joje jau nurimusios audros švelniuose muzikos akorduose poetės lėtas deklamavimas sukėlė gilų susikaupimą. Skverbėsi į širdį. Ypatingai tiko keletą kartų pakartotos tos pačios eilės angliškai.

Klausytojas galėjo į jas įsigyventi, įsijausti, išgylinti, pagalvoti, nes tai tikrai buvo patiekta gilių minčių pluoštas. Ir svarbiausiai, australai išgirdo lietuvių poetę, kuri deklamuodama abiejomis kalbomis pagarsino Lietuvos vardą. Lai ir jie žino, kad mūsų tarpe yra poetė.

Ačiū Lidijai Šimkutei!

Taip pat dar noriu paminėti, kad Adelaidė tur būt vienintelė lietuvių bendruomenė, kurioje turime progos išklausti net tris radijo valandas. Šeštadieniais klausomės Adelaidės suruoštos valandos. Antradieniais girdime iš Melbourne su žiniomis iš Lietuvos. Gi vieną kartą per mėnesį perduodama programa australams. Tai Lietuvos kompozitorių kūriniai, solistai, chorai. Paminima Vasario Šešioliktoji, Birželio trėmimų tragedija. Taigi, kartą per mėnesį nuskamba radio bangomis Lietuvos vardas Adelaidės australams.

Visa tai puiku!

V.R.

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime.

Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokesčių, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą.

Katalikiška spauda reikalinga visada!

Pagrindinė LKP-LDDP privilegija - disponuoti valstybės turtu

„Išgirdome ir turėjome suprasti, kad LDDP apsisprendimas ištempti rinkimų datą iki paskutinės dienos, yra neatsitiktinis, o labai principinis LDDP apsisprendimas“, - sakė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovas V.Landsbergis, kalbėdamas apie politinių partijų susitikimą su prezidentu. Anot profesorius, prezidentas sakė nežinojęs, kad yra siūlymų rinkimus surengti bent keliomis savaitėmis anksčiau, kad tuo klausimu yra septynių partijų pareiškimas, o dabar ką nors keisti jau esą vėlu. V.Landsbergio nuomone, atidėliojant rinkimus, tiesiog norima suspėti išparduoti iki paskutinio buvusius „Jūros“ bendrovės laivus, „sutvarkyti“ bankus, užkrauti milijardus būsimoms kartoms.

Dabartinę valdžios nuostatą kiek galima toliau nukelti rinkimus ir nenorą atsisakyti valdžios teikiamų galimybių dalytis turtą V.Landsbergis sulygino su padėtimi, kuri sudarė po Sąjūdžio įsikūrimo 1988 m. birželio 3 d. Pasak jo, anuomet komunistų partijoje, kiekvieno tuometinio politinio veikėjo sąžinėje išryškėjo apsisprendimo linija: partijos teikiamos privilegijos ar permamos. Profesorius sakė, kad dauguma iš 220 tūkst. partijos narių suvokė, kad tie laikai pasibaigė ir privilegijų atsisakė, o LDDP liko tik apie 10 tūkst. „pačių tikrųjų ištikumųjų“. V.Landsbergis teigė, kad 1992-aisiais metais, po LDDP laimėtų Seimo rinkimų, vėl buvo restauruota pagrindinė LKP-LDDP privilegija - disponuoti valstybės turtu. Anot jo, turtas buvo plėšikiškai išsidalintas tuometiniuose kolūkiuose, tačiau dar ir dabar yra įmonių, dar yra bankų, dar yra laivų, todėl reikia laiko, tad ir rinkimai daromi pačią vėliausią datą. Jis taip pat pastebėjo, kad į dabartinės valdžios privilegiją disponuoti valstybės turtu įeina ir privilegija disponuoti biudžetu, disponuoti būsimais valstybės biudžetais, ateičiai užkraunant milijardines skolas. V.Landsbergis pastebėjo, kad Seimo pirmininko Č.Juršeno sukčiavimai ir nenoras pripažinti, kad Seimas nepritarė sumanymui pasiskolinti dar milijardą paliudijo, koks yra didelis LDDP interesas „pramušti“ tuos sumanymus.

Joks valstybės pilietis neturėtų trukdyti teisingumui

V.Landsbergis pastebėjo, kad Lietuva gali patirti nemažus moralinius ir politinius nuostolius, jei atsisakytų kelti bylą iš JAV deportuojamam A.Lileikiui ir jis būtų teisiamas Izraelyje arba Lenkijoje.

Paklaustas apie šią vasarą prasidėsintį M.Burokevičiaus ir J.Jermalavičiaus bylos nagrinėjimą teisme, V.Landsbergis sakė, kad ilgas bylos nagrinėjimas buvo savaime suprantamas - mat M.Burokevičius neatsargiai buvo pareiškęs, jog teisme pasakys dar neatskleistų ir dabartinius Lietuvos vadovus kompromituojančių dalykų, todėl atrodė, kad toks teismas negali įvykti, kol M.Burokevičius nebus labai sunkiai susirgęs. V.Landsbergio nuomone, jei dabar jau kalbama apie teismo pradžią, tai su M.Burokevičiumi yra susitarta, kad pastarasis nekalbės ko

neriekia, o jam bus skirta švelni bausmė. „Kitaip būtų sunku įsivaizduoti, kad LDDP rinkimų išvakarėse norėtų šio teismo, o gal nori ir tą dalyką užbaigti iki rinkimų, kad paskui jau nebūtų galima bylos tęsti“, - samprotavo V.Landsbergis. Jo nuomone, prezidento pastabos per radiją, atsakant į prieš kelis metus jam prokuratūros pateiktus klausimus, jokių būdu negali būti laikomi parodymais prokuratūroje. „Jis neatsakė į visus klausimus, į kai

kuriuos klausimus atsakė sakydamas netiesą ir tai nėra tiesioginis pokalbis su prokuroru. Joks valstybės pilietis neturėtų trukdyti, atsisakyti pareigos padėti teisingumui“, - pažymėjo profesorius.

Vertindamas vidaus reikalų ministro V.Bulovo paaiškinimą dėl atsisakymo išsiųsti V.Ivanovą, V.Landsbergis perskaitė ištrauką iš Migracijos įstatymo, kuriame pasakyta, kad užsienio pilietis, padaręs nusikaltimą, gauna

pasiūlymą išvykti į savo tėvynę. Jei atmeta šį Migracijos departamento siūlymą, vidaus reikalų ministras jį išsiunčia. V.Landsbergis stebėjosi buvusio VRM ministro itin „laisvu“ įstatymo traktavimu, kai žodį „išsiunčia“ jis suprato kaip „sprendžia“. Profesorius pastebėjo, kad ir naujasis ministras, paklaustas ar vykdys šį įstatymą, pažadėjo „pažiūrėti“. „Matyt, dar keletą mėnesių žiūrės“, sakė V.Landsbergis.

„Garsas“

Lietuvių pėdsakai Argentinoje

Reti ir nežinomi lietuvių menininko kūriniai

Simtas metų nuo Mato Menčinsko gimimo

Kun. K.J. Ambrasas JD

(Tęsinys iš „T.A.“ Nr. 24)

Nežinia, kokiais keliais atsidūrė šiuose marijonų vienuolyno koridoriuose ir vadinamajame Argentinos lietuvių kolonijos tautiniame muziejuje, kurį p. A. Mikelionienė ir kiti pasišventę lietuvių kultūrai, praeičiai ir istorijai pastangomis įkūrė 1954-55 m., o 1988 kun. Augustino Steigvilo rūpesčiu jis buvo atnaujintas. Štai nuošaliai stovi priešlėtas prie kitų muziejaus eksponatų, kadaise laimėjęs pirmąją premiją „Žvejys“. Labai originaliai atrodo už durų prisiglaudęs jaunos mergaitės gorejefinis portretas, savo tobula šlifavimo technika, aptakių veido linijų forma, gyva išraiška atrodo, jog tasai veidas ims ir prakalbės. Padedamas vietinio marijonų vienuolyno T. Vito Šimanskio, kuris dabar išvažiavus T. Augustinui Steigvilui Čikagon, eina namų Vyresniojo pareigas, ieškome kokios nors prikaltos lentelės, metų ar kitų kūrinių duomenų. Viename šone, originaliai, kaip ir pats iš labai kietos medienos, argentinietiško raudonmedžio, čionai ispanų k. vadinamo guerbrachio, išskobtas

darbs, specialiai parašui išgremžtoje lygioje nišelėje iškaltas autoriaus parašas: TTTIIanchians... Greičiausia, kad čia tikrai originalus autorinis Tado Menčinsko darbas. Tikrai kelių darbų aiškiai matyti autoriaus ne tokie įmantrūs ir aiškūs autoriniai įrašai: M. Menčinskas. Deja, įdomių ir vertingų marijonų pastogėje saugomų Mato Menčinsko kūrinių nepasisekė surasti kūrinių pavadinimų. Be to, šio vienuolyno šeimininkų - T. Antano Lubinsko ir T. Vito Šimanskio tvirtinimu - visi šie septyni kūriniai tikrai priklauso tam pačiam autoriui. Šitai ryškiai paliudija ir pats stilius, pasirinkta medžiaga ir kiti išoriniai duomenys. Matyt, daugel ko nuo sukūrimo metų mačiusios iš vietinio raudonmedžio išskobtos šios skulptūros jau reikalauja didesnės priežiūros ir geresnių sąlygų, kad jais galėtų pasigrožėti ne tik atsitiktinis, bet ir nuolatinis žiūrovas, ypač lietuvių dailės meno istorikai, studentai ir kiti supratingi, meną vertinant žmonės. Tatai mūsų tautos dailės istorijos dalis, tatai mūsų kūrybiškos tautos talentingų žmonių gabumais ir kroupščiu darbu sukurti nenykstantys lobiai. Tiktai jie

neturėtų be naudos ir reikiamo įvertinimo sunykti, pražūti ar patekti į netinkamas, meno ir jų reikšmės nesuprantančias rankas. Kaip būtų gera, kad šie ir kiti Tado Menčinsko, telentingo dzūko menininko darbai pasiektų Lietuvą. Gal juos geriausiai tiktų priglausti atnaujinamoje Marijampolės marijonų gimnazijoje arba kuriame nors gerai sutvarkytame, lietuviškos skulptūros muziejuje... Šiuo metu reikia tik džiaugtis ir dėkoti Tėvams marijonams, kad išsaugojo ne tik šias skulptūras, bet taip pat dar daugel vertingų eksponatų Argentinos lietuvių kolonijos tautiniame muziejuje, savo vienuolijos kambariuose, koridoriuose ir stalčiuose.

Nežinia, kodėl toks jaunas, sulaukęs tiktai keturiasdešimt šešerių metų - (mirė 1942 kovo 18 Kaune) - ir kokiomis aplinkybėmis pasitraukė iš šio gyvenimo Tadas Menčinskas. Gal lietuvių dailės istorikams ir dailėtyrininkams ši asmenybė gerai pažįstama ir girdėta, todėl, reikia manyti, tinkamai bus paminėtas ir jo šimtas gimtadienis.

Argentina, Buenos Aires,
1996.04.13

Lietuvos žlugdymą reikia sustabdyti

Juozas Žygas

Bandysiu išvardinti kai kuriuos dabartinės valdžios „nuopelnus“, kurie tikrai nebus pamiršti ir įeis į istoriją. Pirmaisiais savo valdymo metais jie pastoviai kalbėjo, kokį sugriautą ūkį iš G.Vagnoriaus paveldėjo. Nors tiesiogiai iš jos valdžios neperėmė, bet atpirkimo ožiu ji buvo pasirinkę. Gal todėl, kad jis šiek tiek ilgiau buvo premjeru.

Sutinku, kad ekonomika buvo sugriauta. Tad reikėjo bandyti ją atstatyti, o ne toliau griauti. Tačiau dabartinė administracija, atėjusi prie valdžios vairo (o gal būt, jų supratimu, prie valdžios lovio), jokių užsienio paskolų nerado! Išleidama ji paliks apie pusantro milijardo dolerių skolą. Jau vien iš to galime matyti, kad valdžioje yra Maskvos mokytiniai, nes jie tebeturi imperinę galvosena. Su lietuviška galvosena apie tokias skolas net nepamanytų.

Kitas „nuopelnas“ - žvejybos laivyno iššvaistymas. Lietuva, Sovietų sąjungai sugriuvus, paveldėjo didžiulį žvejybos laivyną. Jį sudarė ne tik Baltijos jūros, bet ir

didieji tolimojo plaukiojimo laivai, plaukiojančios bazės ir laivai - šaldytuvai, kurie sugautas žuvis apdorodavo, sūdydavo bei šaldydavo.

Prieškarinėje Lietuvoje beveik pusė sugautų žuvų kiekio teko Kuršių marioms. Sovietinėje enciklopedijoje nurodoma, kad „1988 metais 95% žuvų buvo pagauta Atlanto ir Ramiajame vandenyne, 4% Baltijos jūroje ir tik 1% - Kuršių mariose“. Tas laivynas buvo Klaipėdoje. Tai - Lietuvos nuosavybė. Kur dabar yra jos laivynas ir ką jis veikia? Apie tai sužinome tik tuomet, kai įvyksta koks nors tarptautinis nesusipratimas. Islandija, Norvegija, Olandija ir Danija iš jūrų milijonus krauna. Yra sakoma, kad Amsterdamas „ant silkių ašakų“ pastatytas.

Kiekvieną mėnesį, kartais net po keletą kartų tenka skaityti apie Ignalinos atominę jėgainę. Atrodo, kad tik pakalbama, bet iki šiol nieko nedaroma. Esu už atominę energiją, kaip švariausią ir pigiausią. Valstybei, kuri neturi kitų energijos šaltinių, tokia elektrinė yra beveik neišvengiamai būtina. Tik, žinoma, ne sovietinio tipo. 1998-aisiais sueis

40 metų, kai Amerika atomo skilimo energiją panaudojo elektrai gaminti. Sovietų sąjunga tai pradėjo daryti trimis metais anksčiau, tačiau beskudėdama apie saugumą užmiršo pagalvoti.

Čikaga gauna srovę net iš aštuonių atominių jėgainių. Dėl to nė vienas žmogus nėra miręs arba žuvęs. Iškasant tuos šimtus milijonų tonų anglies, kurią pakeitė atomas, gal būt būtų žuvę keliasdešimt angliakasių, keli šimtai kasyklų darbininkų būtų turėję juodus plaučius“. Be to, rūgštieji lietūs būtų gana daug gamtos sunaikinę.

Atominė energija yra ir ateities energija. Bet Lietuvos biurokratai sėdi ir nieko neveikia. Praėjusiais metais buvo rašoma, kad Ignalinos elektrinės pirmasis blokas bus uždarytas 2004, o antrasis - 2008 metais. Dabar jau kalbama, kad ši jėgainė turės veikti dar 20 metų. Tokiu atveju pavojus žymiai padidėja. Pagal Amerikoje priimtas taisykles, atominių jėgainių amžius yra 30 metų. Pirmasis Amerikos reaktorius, kurio parengime man pačiam teko dalyvauti, buvo sustabdytas po 15 metų. „Dirva“

